

**Participatie Paragraaf
Energiepark Klaverblad Noordoost B.V.**

Datum : 2 februari 2024
Auteur : Samenwerkende Heerenveense Energie Coöperatie
Versie : 0.6
Status : definitief

0. Inleiding

Klaverblad Noordoost bestaat uit een gebied van circa 120 hectare aan de noordzijde van de A7, tegenover het bedrijventerrein IBF Heerenveen. Hier wordt een gebiedsontwikkeling gerealiseerd welke bestaat uit een bedrijventerrein van 40 hectare, 50 hectare natuur inclusieve landbouw, en een zonnepark van 30 hectare inclusief groen en water. Op 13 oktober 2022 heeft de gemeenteraad het bestemmingsplan en het beeldkwaliteitsplan voor deze ontwikkeling vastgesteld.

De ontwikkeling, realisatie en exploitatie van het zonnepark in het gebied wordt verricht door het lokaal maatschappelijk initiatief Samenwerkende Heerenveense Energie Coöperatie middels Energiepark Klaverblad Noordoost B.V. De gronden blijven in eigendom van de Gemeente Heerenveen. Voor het gebruik van de gronden is een erfpachtovereenkomst tussen Gemeente Heerenveen en Energiepark Klaverblad Noordoost B.V. overeengekomen. Deze participatieparagraaf zal als bijlage aan de erfpachtovereenkomst worden gehecht en beschrijft de participatie van belanghebbenden in het reeds doorlopen proces en de participatie in het project.

Met de realisatie Energiepark Klaverblad Noordoost en de aansluiting van het park op de openbare netinfrastructuur ontstaat er ook een situatie op basis waarvan Energiepark Klaverblad Noordoost bij kan dragen aan efficiënter en effectiever gebruik van het elektriciteitsnet. Enerzijds door het faciliteren van lokaal verbruik van de geproduceerde elektriciteit, anderzijds door vraag en aanbod van energie in evenwicht te brengen middels het inperken van de productie ("curtailment") en de opslag van elektriciteit d.m.v. een energieopslagsysteem en/of het laden elektrische voertuigen voor wegtransport op het bedrijventerrein.

1. Procesparticipatie Sinnetafel

De ruimtelijke procedure is in het najaar van 2017 gestart met een Sinnetafel. In een drietal interactieve bijeenkomsten (12/9, 10/10 en 15/11) is door Gemeente Heerenveen, Provincie Fryslân en (vertegenwoordigers van) omwonenden, bedrijven, natuur- en milieuorganisaties, energiecoöperaties en diverse specialisten gesproken over mogelijkheden, uitdagingen en knelpunten van een gebiedsontwikkeling met verschillende combinaties van functies. Het Sinnetafel proces heeft veel waardevolle resultaten opgeleverd. Er zijn een groot aantal creatieve en integrale ontwerpen van het gebied gemaakt. Van het Sinnetafel proces is een rapport opgesteld met de uitgangspunten voor verdere ontwikkeling (zie ook: Bijlage Rapport Sinnetafel).

Aan de hand van de uitkomsten van de SinneTafel is in 2020 door de gemeente Heerenveen een schetsontwerp de voor de ontwikkeling van Klaverblad Noordoost gemaakt. Het schetsontwerp is in een informatiefilm en brochure nader toegelicht. Omwonenden en andere belanghebbenden is middels een vragenlijst gevraagd om invulling en richting te geven aan de volgende ontwerpfasen. Mede op basis hiervan is het ontwerp verder verfijnd en verwoord in een Masterplan waarin staat beschreven aan welke ambities het toekomstig bedrijventerrein, de natuur inclusieve landbouw en het zonnepark gaan voldoen. De omgeving heeft op het concept Masterplan gereageerd waarna het in het najaar van 2021 door de gemeenteraad is vastgesteld.

Om de ontwikkeling mogelijk te maken is een voorontwerpbestemmingsplan en een milieueffectrapportage (MER) opgesteld. Er is een bijeenkomst georganiseerd om het plan aan de omgeving te presenteren en om reacties op het plan te ontvangen. Daarna is het ontwerpbestemmingsplan en beeldkwaliteitsplan opgesteld welke wederom in een bijeenkomst aan de omgeving zijn gepresenteerd. Op 13 oktober 2022 heeft de gemeenteraad het bestemmingsplan en het beeldkwaliteitsplan Klaverblad Noordoost vastgesteld waarna het bestemmingsplan in werking is getreden en voorbereidende werkzaamheden zijn getroffen voor het bouwrijp maken van het gebied. Op 26 juli 2023 is de vergunning voor de realisatie van het zonnepark verleend.

2. Projectparticipatie Energiepark Klaverblad Noordoost

Naast de procesparticipatie, zoals hiervoor beschreven, is het nadrukkelijk de bedoeling van partijen om projectparticipatie vorm en inhoud te geven waarbij de omgeving profiteert van de realisatie en exploitatie van het zonnepark. Projectparticipatie kan op diverse wijzen vorm worden gegeven. Voor de projectparticipatie in Energiepark Klaverblad Noordoost is onderstaand op hoofdlijnen aangegeven langs welke pijlers de participatie vorm en inhoud zal worden gegeven en waar het project aan bijdraagt. Een en ander in lijn met het gemeentelijk Beleidskader Zonneparken 2022.

2.1 Lokaal Eigendom

In zowel het nationaal Klimaatakkoord als in provinciaal en gemeentelijk beleid, is opgenomen dat er wordt gestreefd naar minimaal 50% eigendom van de lokale omgeving in de productie van hernieuwbare energie op land. De lokale omgeving dient naast de lasten van grootschalige hernieuwbare opwek van zon en wind op land ook te participeren in de lusten en het zeggenschap. De Energie Coöperatie Aengwirden van de dorpen Terband, Luinjeberd, Tjalleberd en Gersloot, grenzend aan het gebied Klaverblad Noordoost, heeft het initiatief genomen om met andere energiecoöperaties binnen de gemeente te komen tot een Samenwerkende Heerenveense Energie Coöperatie (SHEC).

De SHEC heeft voor de ontwikkeling, realisatie en exploitatie van het zonnepark Energiepark Klaverblad Noordoost B.V. opgericht waarvan zij enig aandeelhouder is. Dit betekent dat in dit project er sprake is van 100% lokaal eigendom. De SHEC staat open voor toetreding van alle energiecoöperaties binnen de gemeente Heerenveen welke de volgende statutaire doelstellingen onderschrijven:

- het verschaffen van voordelen via haar leden op milieu-, economisch- en sociaalmaatschappelijk gebied aan alle bewoners binnen de Gemeente Heerenveen, niet zijnde het realiseren van winst;
- het reduceren van energieverbruik en koolstofdioxide (CO₂) emissies in de Gemeente Heerenveen;
- het produceren, distribueren, leveren, aggregeren, delen, verbruiken, opslaan en verkopen van hernieuwbare energie in de Gemeente Heerenveen;
- het verrichten van energie-efficiëntiediensten, oplaaddiensten voor elektrische voertuigen en andere energiediensten in de Gemeente Heerenveen;
- het uitvoeren van dan wel deelnemen in onderzoeksprojecten op het gebied van hernieuwbare energie;
- het uitoefenen van een bedrijf ter realisatie van bovenstaande.

Rendementen uit Energiepark Klaverblad Noordoost B.V. worden aangewend voor de bovengenoemde statutaire doelstellingen van de SHEC.

2.2 Landschap, Ecologie en Biodiversiteit

De Samenwerkende Heerenveense Energie Coöperatie vindt het belangrijk dat zonneparken niet alleen bijdragen aan een duurzaam energiesysteem, maar ook goed ruimtelijk en ecologisch worden ingepast in de omgeving. Daarom is ten tijde van de totstandkoming van het Masterplan intensief met betrokkenen en deskundigen overleg gevoerd over het ontwerp en de inpassing van het zonnepark. Door het gekozen ontwerp en de voorgenomen beheermethode op het park kan de biodiversiteit worden gestimuleerd. Een belangrijk deel van het grondoppervlak is onbedekt gelaten ter voorkoming van verdroging van de bodem. Het waterpeil in het gebied wordt door het waterschap verhoogd. Klein wild heeft de mogelijkheid om het park binnen te gaan en te verlaten. De grond wordt ingezaaid met inheemse bloemen- en kruidenmengsels, afgestemd op de voedselrijkdom in de bodem. Er wordt na de bloeitijd gemaaid. In samenwerking met de Vogelwacht Tjalleberd/De Streek worden nestkasten en insectenhôtels geplaatst. Bij het beheer van het park worden inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt (maaien en afvoeren) ingezet en wordt gebruik gemaakt van een lokale schaapskudde (drukbegrazing). Daarnaast spant SHEC zich ervoor in dat (in lijn met haar wens dat de gemeente te allen tijde grondeigenaar blijft, teneinde regie te behouden voor grondgebruik na de levensduur van het zonnepark) oorspronkelijk grondgebruik mogelijk blijft na de levensduur van het zonnepark (geen afval, vervuiling, goede bodemkwaliteit).

2.3 Financiële Deelneming

De Samenwerkende Heerenveense Energie Coöperatie vindt het van belang dat inwoners en bedrijven/organisaties binnen de gemeente Heerenveen financieel kunnen deelnemen in het zonnepark. Daarvoor zal Energiepark Klaverblad Noordoost B.V. onderzoeken of er belangstelling is om als uitgevende instelling obligaties te gaan uitgeven. De obligaties zullen een marktconforme looptijd en rente-uitkering kennen. Daarbij is het voornemen om de uitgifte van obligaties te faseren naar afstand tot het zonnepark.

2.4 Energiefonds Heerenveen

Naast het aanwenden van rendementen voor de statutaire doelstelling van SHEC en de mogelijke financiële participatie door inwoners en bedrijven/organisaties binnen de Gemeente Heerenveen draagt Energiepark Klaverblad Noordoost B.V. jaarlijks een bedrag af aan het gemeentelijk Energiefonds, in lijn met de landelijke gedragscode Zon op Land. Daarmee ondersteunt de SHEC de doelstelling van het gemeentelijk Energiefonds, zijnde:

- het creëren van bewustwording, betrokkenheid en eigen initiatief in de lokale maatschappij;
- het realiseren van energiebesparing en lokale opwek van duurzame energie door het stimuleren van initiatieven in wijken en dorpen.

2.5 Energie voor de Omgeving

Onderdeel van de ontwikkeling van het gebied Klaverblad Noordoost is de realisatie van een all-electric bedrijventerrein. SHEC spant zich ervoor in om levering van energie vanuit het zonnepark aan bedrijven op het nieuwe bedrijventerrein, maar ook aan bestaande bedrijven op het tegenoverliggende Internationaal Bedrijvenpark Friesland (IBF), mogelijk te maken.

2.6 Onderzoek en Innovatie

SHEC wil Energiepark Klaverblad Noordoost beschikbaar stellen voor onderzoek en innovatie, bijvoorbeeld (vervolg) onderzoek naar impact van zonneparken op de bodem en ecologie binnen het zonnepark en de impact van verschillende beheermethodes (EcoCertified project) leidend tot EcoCertified Solarpark Label. Met dit label wordt het mogelijk om onafhankelijk te toetsen of de inrichting en het beheer van een zonnepark daadwerkelijk de biodiversiteit verbetert. Bij onderzoek en innovatie worden lokale en regionale onderwijs- en kennisinstellingen betrokken.

2.7 Educatie

Met lokale onderwijsinstellingen zal de samenwerking worden gezocht ten aanzien van het bijdragen aan het curriculum en educatieve programma's op het gebied van duurzame energie. Hierbij wordt onder andere gedacht aan lesmateriaal, mogelijkheden voor bezoeken aan het zonnepark en het bieden van een hands-on ervaring aan de leerlingen/studenten. Daarnaast zullen informatiesessies en workshops voor de gemeenschap worden georganiseerd om hen bewust te maken van de voordelen van zonne-energie en de werking van het zonnepark. Experts geven daarbij uitleg over o.a. de technologie, de milieu-impact en de economische voordelen. Ook zullen regelmatig rondleidingen en open dagen worden georganiseerd waar lokale bewoners het zonnepark kunnen bezoeken.